

OLGU SUNUMU

Sürnümerer bir diş ile görülen füzyon: Bir olgu sunumu

Fusion with a supernumerary tooth: A case report

Dt. Günçe Saygı

Araştırma Görevlisi, İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Diş Hastalıkları ve Tedavisi ABD, İstanbul.

Geliş Tarihi : 16 Aralık 2015

Kabul Tarihi : 11 Ocak 2016

Yazışma adresi:

Dt. Günçe Saygı
Millet Caddesi, İÜ Diş Hekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Tedavisi ABD, 4. Kat, 34390 Çapa, Fatih / İSTANBUL
Tel: 0212 414 20 20 / 30359
E-mail: dtgunce@yahoo.com

ÖZET

Füzyon ve geminasyon klinikte sıklıkla karıştırılan gelişimsel diş anomalileridir. Dişlerin gelişim dönemleri esnasında oluşabilecek bu anomalilerin etyolojisi çevresel faktörlere ve yerel zararlı etkenlere bağlanmaktadır. Tek veya çift taraflı olarak görülen olgularla, daha çok süt dentisyonunda karşılaşılmaktadır. Füzyon ve geminasyon, dişlerde estetik ve periodontal sorunlara sebep olmakta ve çürüğe yatkınlık oluşturmaktadır. Füzyon, iki diş germinin birleşmesi ile oluştuğu için, genellikle diş dizisinde sayı eksikliğine neden olmaktadır. Bu makalede sürekli dentisyonda ve sürnümerer bir diş ile birlikte ender görülen bir füzyon olgusunun klinik özellikleri literatürlerle birlikte değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Füzyon, geminasyon, sürekli dentisyon, sürnümere diş.

SUMMARY

Fusion and gemination are developmental anomalies of teeth which are often clinically mixed. The etiology of these anomalies, that may occur during periods of development of teeth, is dedicated to enviromental factors. Cases may be unilateral or bilateral and can be seen frequently in deciduous dentition. Fusion and gemination cause esthetic disturbance, periodontal problems and predisposition to caries. Fusion usually causes hypodontia in dental arches because it is joining of two buds. The purpose of this article is to evaluate clinical properties of a rare fusion case that is seen with a supernumerary tooth in the permanent dentition.

Key Words: Fusion, gemination, permanent dentition, supernumerary tooth.

GİRİŞ

Diş anomalileri; gerek diş dokularını ve biçimlerini etkileyen genetik bozukluklara bağlı olarak gerekse gelişim öncesinde, sırasında ve sonrasında dişlere gelen çeşitli zararlı etkenler sonucunda ortaya çıkabilir. Anomaliler klinik özelliklerine göre; hacim, durum, sayı, biçim ve doku anomalileri olarak sınıflandırılır.

Geminasyon (ikiz oluşum) ve füzyon (kaynaşma), benzer özellikleri nedeniyle ayırıcı tanı açısından klinisyenleri zorlayan biçim anomalileridir. Gelişimsel olarak ortaya çıkan geminasyon ve füzyonun etyolojilerine ilişkin çeşitli görüşler bulunmaktadır. Yetmişli ve seksenli yıllarda yapılan araştırmalarda, yerel fiziksel kuvvetlerin ya da çevresel basınçların gelişmekte olan dişleri etkilediği düşünülürken, genetik faktörlerin de bu tür anomalilere neden olabileceği bildirilmiştir.¹ Günümüzde ise diş gelişiminin embriyolojik

döneminde, dental laminadan ayrılan diş germlerinde oluşan değişikliklerin geminasyon ve füzyon olgularına neden olduğu düşünülmektedir.^{2,3} Bu anomalilere, süt dentisyonunda (% 0,5 - 1,0) sürekli dentisyona oranla (% 0,1) daha fazla rastlanılmaktadır.^{1,3,4}

Tek veya çift taraflı olarak görülebilen olgular, benzer klinik görünümüne karşın; embriyolojik tomurcuğunda (germinde) meydana gelen farklı olaylar ile oluşmaktadır. Geminasyon, bölünmeye çalışan tek bir dişe ait tomurcuğun gelişimi sırasında bölgeye ulaşan yerel zararlı etkenin süresine ve şiddetine bağlı olarak birbirinden tam olarak ayrılamamasıdır. Bu nedenle mesio-distal çapı genişlemiş bir kuron, tek kök ve tek kanal içerirler.¹

Füzyon ise, birbirine komşu iki ayrı dişin tomurcuklarının kaynaşmasıdır. Sürekli dentisyonda görülme oranı %0,2'dir.^{5,6} Kaynaşmanın, gelişen diş tomurcukları arasında temasa neden olan diş basınçlar ve kuvvetlerin etkisi ile oluştuğu bildirilmiştir.⁶ Füzyon gösteren dişlerde, morfolojik ve yapısal özelliklerine göre iki ayrı kök kanalı gelişebildiği gibi; tek ve geniş bir kanal içeren olgulara da rastlanılmıştır.⁴

Özellikle ön dişlerde rastlanılan geminasyon ve füzyon olguları, görünümü nedeniyle hastalarda estetik kaygılar yaratmaktadır. Olgularda görülen morfolojik farklılıklar nedeniyle; bu tipteki dişlerin çürüğe ve periodontal hastalıklara daha yatkın olduğu ve bazı komplike olgularda endodontik tedavinin güçlüğüyle gerçekleştirildiği bildirilmiştir.^{3,6} Bu olgularda ortodontik sorunlara da sıklıkla rastlanmaktadır. İki normal diş kaynaştığında, diş dizisinde diastemalar oluşabilmektedir. Sürnümerer bir diş ile diş dizisine ait normal bir diş kaynaştığı zaman ise yer darlığı ve çapraşıklıklar görülebilmektedir.^{1,5,6}

Geminasyonda, dentisyondaki diş sayısı etkilenmemiştir. Füzyonda ise, klinikte iki diş yerine, tek bir diş geliştiği için, diş dizisinde sayı eksikliği ile karşılaşılabılır.³ Marinelli ve ark.⁷ nin yaptığı araştırmada, diş dizileri içinde incelenen 305 adet süt dişinden 34 tanesinde füzyon görülmüş, bunlardan 30 tanesinin sürekli diş dizileri içinde hipodontiye neden olduğu bildirilmiştir.

Bu bildiride, lateral bir diş ile sürnümerer bir dişin kaynaştığı, hem sayı hem de biçim anomalisinin birlikte görüldüğü ender bir füzyon olgusunu literatürlerle birlikte değerlendirmeyi amaçladık.

OLGU

34 yaşındaki bayan hasta, estetik şikayeti nedeniyle İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Tedavisi Anabilim Dalı İlk Muayene Kliniğine başvurmuştur. Hastadan alınan anamnezde herhangi bir sistemik hastalığa

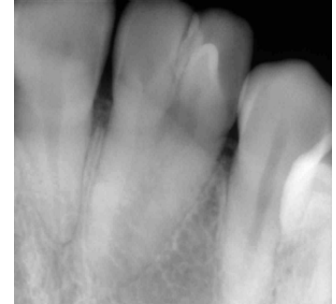
rastlanmamış, tıbbi geçmişinde herhangi bir travma olmadığı anlaşılmıştır. Yapılan intraoral muayenede hastanın 12 numaralı dişinde füzyon saptanmıştır. Klinik olarak, iki lateral diş birbirine yapışmış gibi görünmektedir (Resim 1). Alınan radyografide dişlerde geniş bir kök kanalı içeren tek

Resim 1: 12 no' lu dişte süpernümere bir lateral diş ile kaynaşmış füzyonlu diş.

bir kök ile karşılaşmıştır (Resim 2).

Elektrikli pulpa testine göre, dişlerin vital olduğu saptanmıştır. Palatinal yüzden alınan görüntülerde (Resim 3), birbiri ile kaynaşmış iki lateral diş net olarak seçilebilmektedir.

Resim 2: Periapikal radyografide izlenen geniş kök kanalı

Resim 3: Füzyonlu dişin palatinalden görünümü

TARTIŞMA

Geminasyon ve füzyon, klinikte geniş bir mesio-distal çap ile karakterize gelişimsel anomalilerdir. Literatürde bu iki olguyu karşılaştıran pek çok yayın bulunmasına karşın tanı konmasında güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu anomalilerin ayırıcı tanısı için, çok iyi bir anamnez alınmalıdır. Kesin tanıyı

koymak için ise, ayrıntılı klinik ve radyografik incelemeler gereklidir.³ Yapılan değerlendirmeler sonucunda, olguya maksiller sağ lateral diş ve bir sürnüme lateral dişin kaynaştığı füzyon tanısı konmuştur. Olgumuzun özelliği, sayı ve hacim anomalisini birlikte içeren ender bir durum olmasıdır.

Geminasyon ve füzyonun ayırıcı tanısında total diş sayısı etkilidir. Füzyon gösteren olguların diş dizilerinde eksik bir diş vardır.³ Füzyon olgularına eşlik eden sayı eksikliği olgumuzda ortaya çıkmamıştır. Bunun da nedeni, lateral dişin diş dizisinde bulunan sürnümerer diş ile kaynaşmasıdır.

Kaynaşma sırasında, dişlerin bulunduğu gelişim evresine göre, "tamamlanmış" veya "tamamlanmamış" füzyon ortaya çıkar.^{3,4}

_ Kalsifikasyon aşamasından önce başlayan füzyonlarda; dişler, ortak mine, dentin, sement ve pulpa içerirler ve "tamamlanmış füzyon" gelişir.

_ Kalsifikasyondan sonra gerçekleşen ve füzyonun sadece kökte görüldüğü vakalar ise "tamamlanmamış füzyon" olarak adlandırılır.⁵

Buna göre olgumuz, kaynaşmanın sadece kökte görüldüğü, "tamamlanmamış füzyon" sınıfına girmektedir.

Füzyon, diş dizisinden bir diş ile kaynaşabileceği gibi, sürnümerer bir diş ile de kaynaşabilir. Böyle durumlar ile literatürde karşılaşılmıştır.^{4,8,9} Bu olgularda da, bu bildiride olduğu gibi, füzyonlu diş, sürekli dentisyonda sürnümerer bir lateral diş ile kaynaşmıştır. Füzyon vakalarına, süt dentisyonda daha sık rastlanılmaktadır. Tomizawa ve arkadaşları^{10, 8} 5 yaşındaki bir çocuğun süt dentisyonda maksiller santrallerin bilateral olarak sürnümerer dişler ile kaynaştığını bildirmiştir. Olgumuzda ise sürnümerer bir diş ile görülen füzyon; erişkin hastanın, sürekli dentisyonda bulunmaktadır.

Olgumuzda da olduğu gibi, füzyon genellikle tek taraflı olarak (unilateral) ortaya çıkmaktadır.³ Ender olarak rastlanan iki taraflı (bilateral) füzyon (% 0,05) ise daha karmaşık olgular olarak tanımlanmaktadır.⁶ Morfolojilerinin bozuk olmasına bağlı olarak; dişlerde çürüğe yatkınlık, plak birikimine elverişlilik ve periodontal hastalıklara yakalanma oranında artış görülmektedir.³ Olgumuzda ise füzyonlu dişlere, kaynaşma alanlarında çürük ve estetik problemler eşlik ederek, multidisipliner bir tedavi planlaması yapılması gerekmektedir.

SONUÇ

Füzyon, genellikle ön bölgede görülen dental anomalilerden olup; estetik ve fonksiyonel sorunları beraberinde getirmektedir. Bu sorunların yanı sıra füzyon; diş dizisinde oluşturduğu yer darlığı ve çapraşıklığa bağlı olarak, çürük riskinde artış ve periodontal problemlere neden olabilmektedir. Füzyonun morfolojik yapısına ve bulunduğu konuma göre yapılacak direkt veya indirekt restorasyonlar, multidisipliner bir yaklaşım ile endodontik, ortodontik ve periodontal tedaviler ile desteklenmelidir. Ağız içinde karşılaşılabilecek bu tür anomalilerde; hastalara, uygun tedavi seçeneklerini sunmak ve tedavi planına hastaların katılımını sağlamak gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Altun C, Akbulut E, Güven G, Başak F, Altuğ A. Süt dişlerinde füzyon ve geminasyon: Beş olgu nedeniyle. A.Ü. Diş Hek. Fak. Derg. 32(3) 223-227, 2005.
2. Küçükeşmen Ç, Küçükeşmen C. Konik diş anomalisi bulunan üç farklı olgunun, kompozit veneer restorasyonlarla estetik ve fonksiyonel tedavisi (Olgu bildirimisi). A.Ü. Diş Hek. Fak. Derg. 32(3) 215-221, 2005.
3. Tomizawa M, Shimizu A, Hayashi S, Noda T. Bilateral maxillary fused primary incisors accompanied by succedaneous supernumerary teeth: report of a case. Int J Paediatr Dent. 2002 May;12(3):223-7.
4. Aslan M, Ertaş Ü, Gürbüz G, Savran A. Daimi dentisyonda fusion, geminasyon, concrescence: Üç vaka nedeniyle. Atatürk Üniv. Diş Hek. Fak. Derg. Cilt: 10, Sayı: 1, Sayfa: 45-48, 2000.
5. Chalakkal P, Thomas A.M. Bilateral fusion of mandibular primary teeth. J Indian Soc Pedod Prevent Dent. 2009 Apr-Jun;27(2):108-10.
6. Saxena A, Pandey R.K., Kamboi M. Bilateral fusion of permanent mandibular incisors: a case report. J Indian Soc Pedod Prevent Dent. 2008 Jan;26 Suppl 1:S32-3.
7. Marinelli A, Giuntini V, Franchi L, Tollaro I, Baccetti T, Defraia E. Dental anomalies in the primary dentition and their repetition in the permanent dentition: a diagnostic performance study. Odontology, 2012, 100(1), 22-27.
8. Chipashvili N, Vadachkoria D, Beshkenadze E. Gemination or fusion ? - challenge for dental practitioners (case study). Georgian Med News. 2011 May; (194): 28-33.
9. Dağıstan S, Göregen M, Sümbüllü A. Artı dişler (vaka raporu). Atatürk Üniv. Diş Hek. Fak. Derg. Cilt: 14, Sayı:3, Sayfa: 79-81, 2004.